

Hur tar vi vara på den ökade optimismen?

Från positiv känsla till investeringar för framtiden

Lantbrukspanelen 2/2025

Hösten 2025 | Publicerad december 2025

Landshypotek Bank

Inledning: Hur skapar vi tryggare klimat för investeringar?

Trots optimism – lantbrukarna avvaktar med investeringar

Intresset från samhället för lantbruket har ökat markant de senaste åren. Ökad efterfrågan på svensk mat, beredskapsfrågan och livsmedelsförsörjningen har satt lantbruken i centrum som en samhällsviktig resurs – en tydlig perspektivförskjutning från hur sektorn betraktats under större delen av efterkrigstiden.

Den här förändringen har också påverkat lantbrukarnas egen syn på framtiden. Optimismen är tillbaka på nivåer vi såg innan den ekonomiska oron, kriget i Ukraina och inflationsbekämpningen med stigande räntor.

Stark positiv känsla

Det är en riktigt stark och positiv känsla som bekräftas i den senaste Lantbrukspanelen.

Andra undersökningar som vi gjort under året visar samma sak: lantbrukarna vill ta vara på det växande intresset, investera och öka produktionen. Den viljan syns även här – många ser möjligheter som knyter an till det växande intresset i samhället. Men, ja, det finns ett stort men här.

För samtidigt finns en tydlig osäkerhet, som blockerar. När frågan gäller egna investeringsplaner är tveksamheten stor.

Även om tiderna är ljusa nu finns en osäkerhet om den framtida ekonomin och lönsamheten. Lantbrukarna ser möjligheter i samhällets intresse, men avvaktar. Många bygger buffertar.

Hur kan vi skapa bättre investeringsklimat?

Politiken bidrar inte tillräckligt till en tryggare framtidsbild. Lantbrukspanelen anger att bristen på långsiktiga spelregler skapar ytterligare osäkerhet och gör det svårt att fatta beslut. Politikerna och politiken behöver bidra bättre till att skapa ett klimat där lantbrukare vågar investera.

Ta vara på chansen!

Sverige har en unik möjlighet. Politikerna talar om att vi behöver stärka den svenska livsmedelsproduktionen. Lantbrukarna vill öka sin produktion – det vet vi sedan tidigare. Frågan är hur vi i samhället kan ta vara på den chans som finns att nu möjliggöra stärkt svenskt lantbruk för framtiden. Hur skapar vi ett klimat som möjliggör att lantbrukarna vågar göra nödvändiga investeringar?

Om Lantbrukspanelen

I **Lantbrukspanelen** finns svar sammanställda från över 100 av landets största lantbruksföretagare, såväl växtodlare som animalieprocenter och andra lantbrukare. Det är företagare som finns i Landshypoteks nätverk och som dagligen står för en stor del av den svenska primärproduktionen och är avgörande för den svenska självförsörjningen.

Paneldeltagarna svarar ett par gånger om året på aktuella branschfrågor och hur det är att vara företagare inom de gröna näringarna.

Lantbrukspanelen ger en temperaturmätare på läget i lantbruket och gör inte anspråk på att vara statistisk säkerställd. Den här omgången med svar från Lantbrukspanelen fokuserar framför allt på de sammantagna utmaningarna för svenska lantbrukare.

Data och underlag till den här rapporten har samlats in via enkät och intervjuer genomförda under perioden 7 oktober – 16 november 2025. Enkäten har besvarats av 108 lantbruksföretagare som alla ingår i Landshypotek Banks Lantbrukspanel.

Tidigare rapporter:

- Försiktig optimism bland landets lantbrukare (mars 2025)
- Lantbrukarnas syn på EU (juni 2024)
- Lantbrukarnas växande dilemma (dec 2023)
- Lantbrukaren i en tuff tid (juni 2023)
- En osäker tid – så balanserar lantbrukaren risker och möjligheter (dec 2022)
- Den digitala lantbrukaren (maj 2021)
- Jorden vi brukar – drivkrafter och orosmoln (nov 2020)
- Bryr sig omgivningen om svensk matproduktion? (maj 2020)
- Våras det för lantbrukaren som miljöhjälte? (juni 2019)
- Lantbrukare efterlyser större konsumentintresse (sept 2018)

Sammanfattning

Stark optimism

Svenska lantbrukare känner en stark optimism. Åtta av tio har en positiv känsla i sin roll som lantbrukare. Lantbruket har kommit ur den svacka som uppkom i samband med kriget i Ukraina, pandemin och inflationsbekämpningen med stigande räntor. Tiderna upplevs betydligt ljusare idag.

Ökad efterfrågan påverkar positivt

På frågan vad som påverkar lantbrukarna positivt svarar sex av tio att den ökade efterfrågan på svenska produkter har betydelse. En stor andel, ungefär varannan, pekar också på de räntesänkningar som varit på senare tid.

Trots optimism – få investerar

Det faktum att många ser ljus på framtiden tycks ändå inte påverka investeringsplanerna. Inte ens var tredje lantbrukare planerar att investera mer. Hälften svarar att de ligger still, medan två av tio planerar att investera mindre. Den främsta orsaken till det är att de minskar sina investeringar är att de inte har ekonomiska möjligheter.

Osäkerhet påverkar

Hela nio av tio lantbrukare uppger att de påverkas av det ekonomiskt osäkra läget. Följden blir att de väljer att ha en större ekonomisk buffert samt att de tycker det är svårare att fatta investeringsbeslut, vilket innebär att de ofta inte tar något beslut. Endast en mindre del av lantbrukarna, två av tio, väljer annan strategi, som att sprida risker.

Större möjligheter

Samtidigt med osäkerheten upplever lantbrukarna att det också finns nya möjligheter. Panelen bekräftar att de är stärkta i att det idag finns ett större intresse för svensk livsmedelsproduktion. Det faktum att lantbrukssektorn har en strategisk betydelse ger även en större trygghet för framtiden. Dessa nya möjligheter påverkar också hur de flesta lantbrukarna tänker kring sin verksamhet på gården.

Priser och politiker påverkar negativt

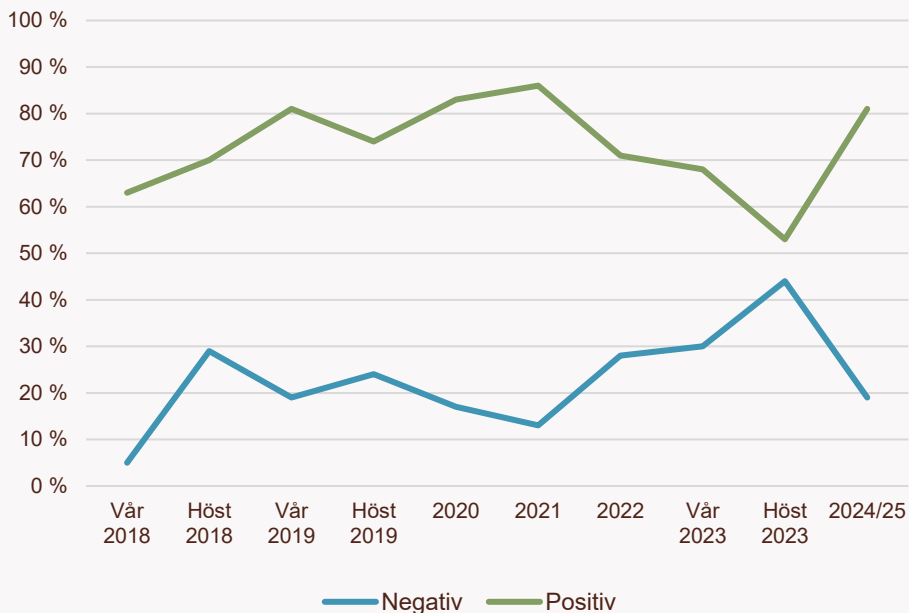
Politiken ger inte tillräcklig trygghet. Snarare tvärtom. Politiska beslut som får negativa konsekvenser för lantbruken är det som påverkar lantbrukarna allra mest, det uppger sju av tio lantbrukare. Sex av tio pekar på prisvariationer och att marknaden är så instabil.

Långsiktiga politiska spelregler önskas

När det gäller frågan hur samhället kan ta ett större ansvar för livsmedelsförsörjningen svarar nära nio av tio lantbrukare att det behövs långsiktiga politiska spelregler. Sex av tio pekar på att äganderätten behöver värnas och fyra av tio att ökade lager av insatsvaror skulle vara en viktig åtgärd.

Positiv vs negativ känsla över tid

Vad är din känsla som lantbrukare just nu?

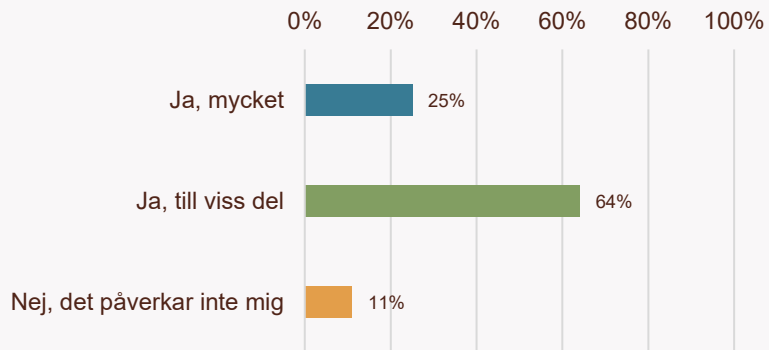

Känslan som lantbrukare

Ätta av tio lantbrukare har en positiv känsla (en sammanslagning av "Mycket positiv" och "Delvis positiv"). Knappt 2 av 10 lantbrukare svarar att de har en negativ känsla.

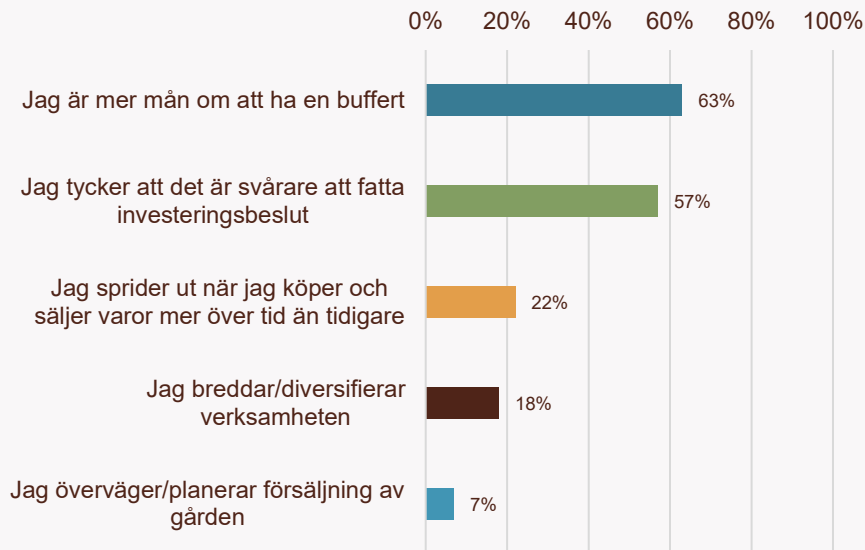
Jämfört med den negativa peaken som uppmättes under hösten 2023 – då stämningen präglades av en svag skörd, lågkonjunktur, högre räntor och inflation – motsvarar nuvarande negativa andel mindre än hälften.

Många upplever det ekonomiska läget som osäkert. Påverkar det hur du tänker kring din verksamhet på gården?

Osäkerhet i ekonomin påverkar nästan alla lantbrukare. Nio av tio svarar att upplevelsen av ekonomisk osäkerhet i världen påverkar deras verksamhet på gården.

På vilket sätt? Flera svar möjliga.

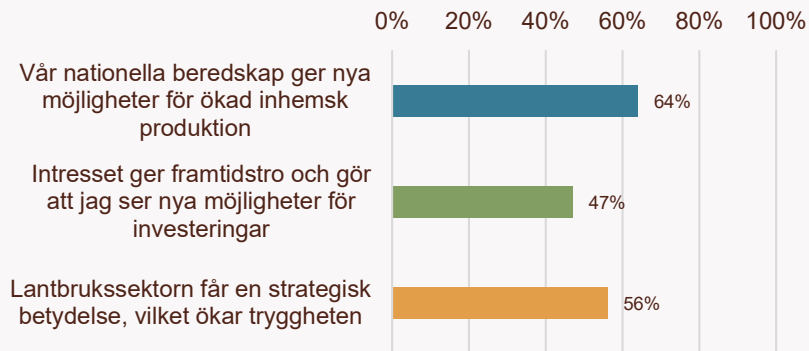

Två av tre tycker att det är svårt att fatta investeringsbeslut.

Den upplevda ekonomiska osäkerheten påverkar lantbrukarnas agerande. Två av tre lantbrukare är mån om att ha en buffert för att hantera osäkerheten.

Nästan lika många tycker det är svårare att fatta investeringsbeslut. Mindre än en femtedel diversifierar.

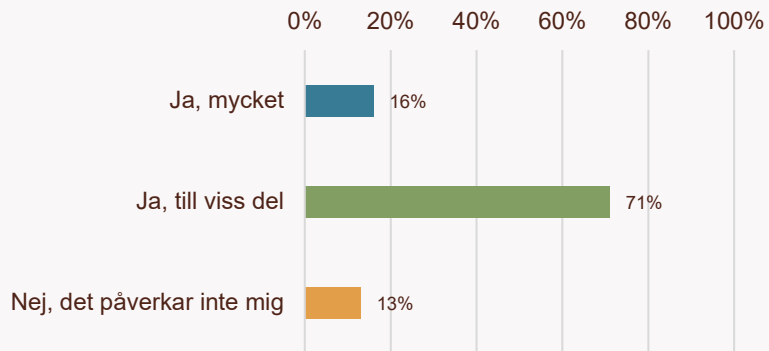
Många upplever ett ökat intresse för lantbruket i samhället. Vilka möjligheter ser du i det aktuella omvärldsläget? (fler svar möjliga)

Intresset för lantbruket skapar också nya möjligheter.

Fokus på nationella beredskapen ger förhoppningar om ökad inhemsk produktion. Att lantbrukssektorn får strategisk betydelse skapar ökad trygghet.

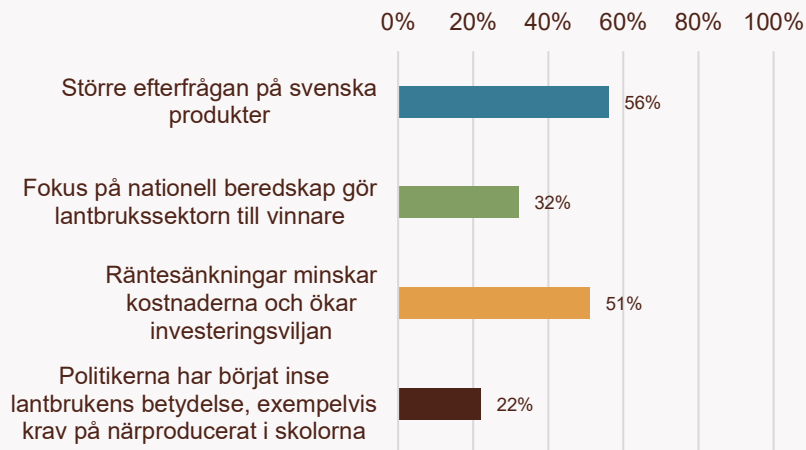
Påverkar det ökade intresset hur du tänker kring din verksamhet på gården?

Det ökade intresset för lantbruket påverkar lantbrukare positivt.

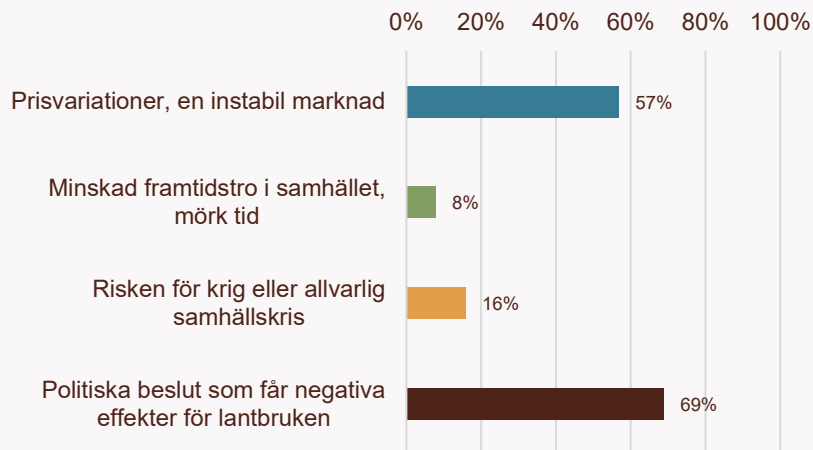
Det växande intresset för lantbruket påverkar lantbrukarna. Nio av tio i panelen anger att intresset påverkar hur de tänker kring verksamheten.

Vad i omvärldshändelserna påverkar ditt lantbruk mest positivt? (Max två svar)

Sjunkande räntor och högre efterfrågan har gett lantbruket positiv knuff. Den större efterfrågan på svenska produkter är positiv omvärldshändelse, enligt sex av tio lantbrukare. Varannan lyfter fram räntesänkningarna.

Vad i omvärldshändelserna påverkar ditt lantbruk mest negativt idag? (Max två svar)

Politik och pris påverkar. Sju av tio lantbrukare svarar att politiska beslut som får negativa effekter påverkar deras lantbruk mer negativt. Sex av tio pekar på prisvariationer och en instabil marknad.

Vad säger Landsbygdsministern?

I november anordnade Landshypotek Bank tillsammans med Fyrklövern en lantbruksträff i Karlstad där landsbygdsminister Peter Kullgren berättade om regeringens arbete med att stärka den svenska livsmedelsproduktionen och det svenska lantbruket. Flera av frågorna som lyfts i denna Lantbrukspanel berördes.

– Utan lönsamma företag händer ingenting. Bara lönsamma företag kan klara av framtiden. Icke lönsamma företag kan inte investera och göra det som är bra framåt. Så att stärka lönsamheten är det absolut mest centrala för lantbruket, konstaterade Peter Kullgren.

Politiken, menar Kullgren, har så klart en viktig roll men var också tydlig med att den långt ifrån ensamt kan lösa alla problem.

– Företagande kan aldrig vara beroende av vad staten för tillfället har för idéer eller för politisk inriktning. Det måste vara affären som är i centrum, att man har avsättning för sina produkter, att det finns en efterfrågan. Det skiljer sig inte om man gör lastbilar eller om man gör nötkött eller griskött eller producerar spannmål.

Jordbruksstödet – mer än ett stöd till lantbruket

Ministern konstaterar att lantbruket är en bransch som av tradition har diverse olika stöd, men han vill lyfta perspektivet till vad stöden ger konsumenten snarare än lantbrukaren. Stödssystemen möjliggör billigare mat.

”

Utan lönsamma företag händer ingenting. Då får vi ingen mer mat på tallriken.

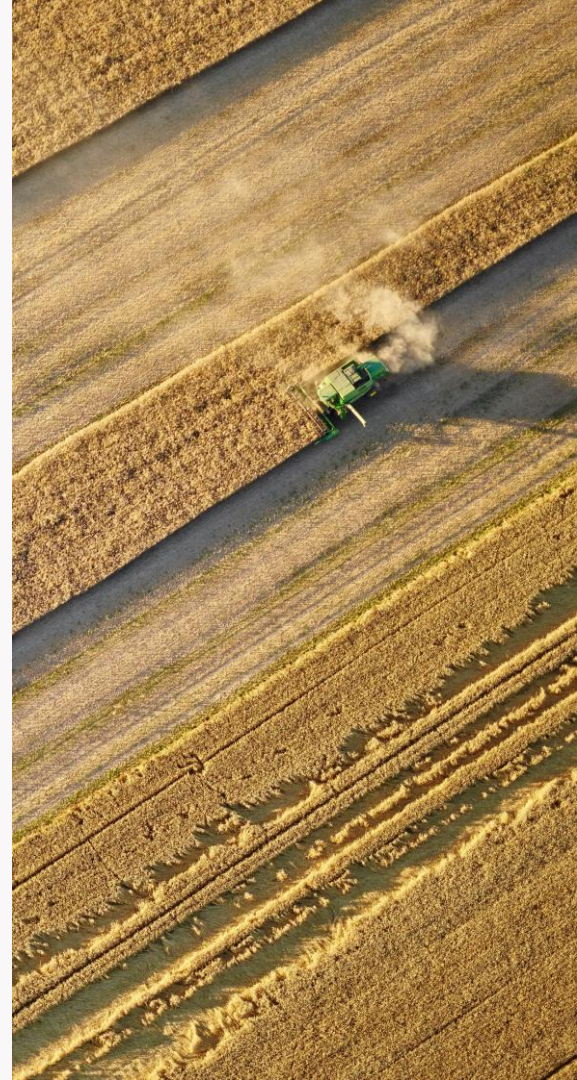
– Det är ju stöd så att alla européer inte ska betala så mycket för maten som den egentligen kostar att producera. Och det är liksom ett viktigt perspektiv för förflyttning i den diskussionen. Skulle vi omedelbart ta bort alla stödsystem så skulle ju inte ni lantbrukare sluta att existera, men det skulle vara dyrare med maten, konstaterar Kullgren.

För den kvarvarande budgetperioden i EU har regeringen tillskjutit trekvarts miljarder ytterligare i nationell medfinansiering av CAP.

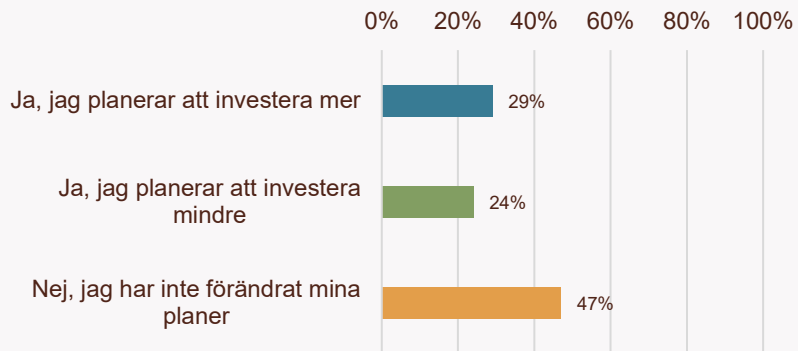
– Det avgör inte på långa vägar företagens kalkyler eller enskilt tryggar att det går att göra nya investeringarna, men det är i alla fall en signal att vi prioriterar lantbruk, använder offentliga medlen för att göra det lite lättare.

Regelbördan måste minska

– Ni har väldigt mycket rätt när ni säger att ni har helt orimliga regelbördor och ibland kontraproduktiva regler. Ni vill vara lantbrukare, ni vill inte vara administratörer och allt det här behöver vi naturligtvis jobba på med. Det är något som vi jobbat med länge och kommer behöva fortsätta jobba med. Det är viktigt.

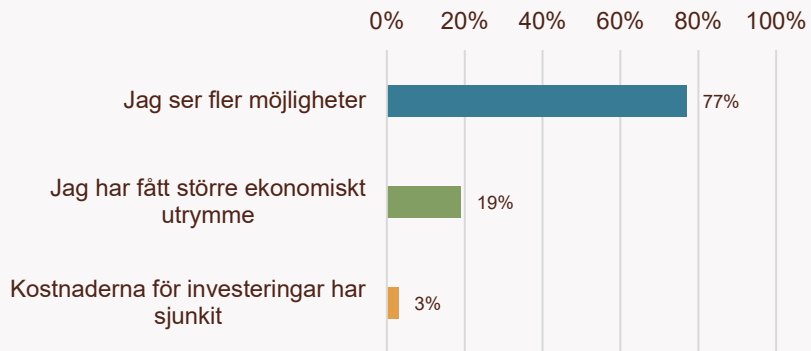
Har dina investeringsplaner för ditt lantbruk förändrats på senare tid?

Investeringsplanerna går åt olika håll bland lantbrukarna.

Tre av tio i panelen planerar att investera mer, var fjärde mindre. Resterande ligger still.

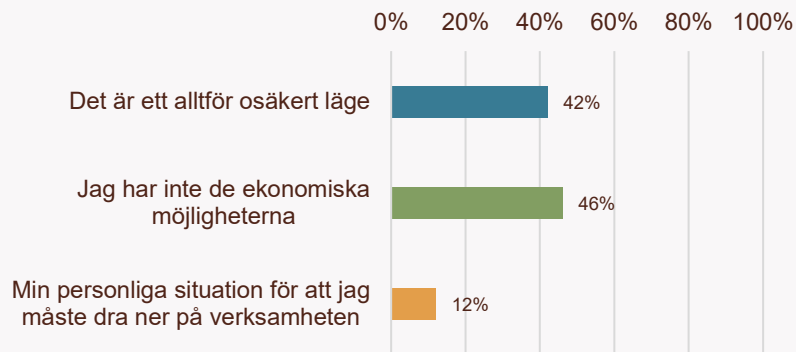
Om ja, varför det?

Mer att ser möjligheter än att ekonomin förbättrats.

Bland de som ökar sina investeringar är anledningen för nära åtta av tio att de ser fler möjligheter. Bättre ekonomiskt utrymme bidrar, men framtiden bygger mycket på att se och vill ta vara på möjligheterna enligt panelen.

Om mindre, varför det?

Bristande ekonomiska möjligheter och den upplevda osäkerheten i ekonomin är avgörande för dem i panelen som väljer att dra ned på investeringar. Brist på ekonomiska möjligheter anges av närmare hälften av dem i panelen som drar ned på investeringar. Det osäkra läget anges av 4 av 10.

Flexibilitet i fokus – Aron Westlin investerar för framtiden

Lantbrukaren Aron Westlin har nyligen gjort en viktig investering i ny utrustning för lagring och hantering av spannmål – en satsning som hänger ihop med ett spännande projekt: en pilotanläggning för torkning av spannmål och flis med hjälp av infraljud.

Växtodlaren Aron Westlin i Valbo utanför Gävle har gjort en investering i samband med en nytt pilotprojekt. Pilotanläggningen är en högteknologisk lösning i framkant, och Aron ser stora möjligheter med att vara en del av utvecklingen.

Vad har du investerat i på senare tid?

Jag har byggt ut lagringskapaciteten och kompletterat med utrustning för in- och utlastning av spannmål. Det blev aktuellt i samband med att pilotanläggningen för torkning skulle installeras på gården – en satsning som känns riktigt spännande eftersom den använder infraljud och ligger i teknikens framkant. Anläggningen drivs av andra aktörer, men för att kunna dra nytta av projektet fullt ut behövde jag göra de här tillhörande investeringarna.

Vad har varit viktigt för att kunna genomföra investeringen?

Bra kontakt med flera parter. Dels leverantörer, för att hitta lösningar som fungerar här på gården. Dels banken, kring investeringens kostnad. Och så förstås projektgruppen bakom torkanläggningen – utan dem hade det inte blivit av.

”

Ekonomiskt sett var det inte så svårt – det är en investering för framtiden.

Vad hoppas du uppnå med investeringen?

Framför allt flexibilitet. Det här gör det möjligt att bättre kunna ta vara på prisvariationer och odla specialgrödor som kräver annan hantering och lagring. Det öppnar för nya möjligheter.

Var det ett svårt beslut?

Ekonomiskt sett var det inte så svårt – det är en investering för framtiden. Det som tog tid var att hitta rätt leverantörer och få ihop alla delar. Pilotprojektet var en viktig del i att driva processen framåt.

Vad betyder investeringen för dig?

Den gör det möjligt att odla mer varierat. Till exempel kulturgrödor, oljeväxter som kan pressas hos en granne och bönor för humankonsumtion. Det känns som ett steg mot en mer mångsidig produktion.

Planerar du fler satsningar?

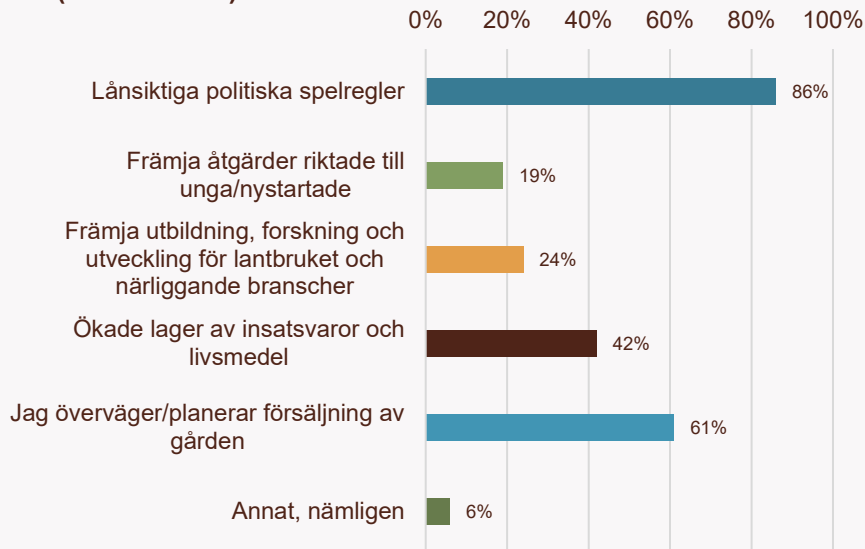
Ja, jag tittar på att förlänga kedjan ytterligare – med rensning och kanske malning. Det finns mycket att utveckla.

Skinande ny

Aron Westlins nya anläggning för lagring samt in- och utlastning för spannmål.

Hur kan samhället ta ett större ansvar för livsmedelsförsörjningen? (Max tre svar)

Långsiktiga politiska spelregler är det viktigaste för att säkra livsmedelsförsörjningen.

Det uppger nära nio av tio lantbrukare i panelen. Sex av tio pekar på äganderätten och fyra av tio att det behövs ökade lager för insatsvaror och livsmedel.

”

Det är glädjande att optimismen är tillbaka i lantbruket. Med intresset för svensk mat och när beredskapsfrågan hamnar i centrum får lantbrukssektorn en strategisk betydelse som skapar optimism.

Stefan Malmström, affärschef, jord och skog på
Landshypotek Bank

Stefan Malmströms kommentar

Det är glädjande att optimismen är tillbaka i lantbruket. Med intresset för svensk mat och när beredskapsfrågan hamnar i centrum får lantbrukssektorn en strategisk betydelse som skapar optimism. Nu gäller det att omsätta den framtidsstron till att buffertbyggandet kompletteras med investeringar som stärker svensk livsmedelsproduktion även på sikt, säger Stefan Malmström, affärschef för jord- och skogsfinansiering på Landshypotek Bank.

Vad ser du att panelen lyfter denna gång?

Att det finns stora möjligheter för att stärka svensk matproduktion. Lönsamheten över tid måste dock stärkas och lantbrukarna behöver känna att det finns en långsiktighet i agerandet hos både konsumenter och politiker för att verkligen kunna ta nästa steg.

Vi i lantbruket behöver satsa på och investera för framtiden. Däremot behöver det inte vara negativt att företagen bygger buffertar. Det kan också vara framtidsorienterat. Buffertar skapar handlingskraft och är ofta ett rationellt beteende när den enskilde märker att utfallen tenderar att variera mer. Med buffertar kan överlevnadsförmågan förbättras och starka företag är uthålliga – det är rationellt och bra när man jobbar med risk, som lantbruksföretagare gör.

Vissa lantbrukare vill ju satsa, hur är det viktigt att vi möter upp dem?

Det är centralt. Då den enskilde utvecklar företaget gäller det för oss som finansiell partner att vara där löpande för att stötta med frågor och eventuella svar som ökar medvetenheten om var kunden befinner sig, supportera eventuella icke planerade utfall och skapa tillit att vi verkligen finns där. Vi lämnar inte våra kunder ensamma. Avvikelse från planen kommer ske hela tiden men om båda parter är överens om att det har skett och varför – skapas harmoni och en gemensam plan över framtiden. Kontroll och insikt är avgörande för att löpande vidta rätt kortsiktiga åtgärder och kanske också ompröva den långa planen tidsmässigt om så nödvändigt.

Avslutande kommentar

Det finns något av ett momentum för lantbruksföretagandet. Intresset är stort och känslan är god. Samtidigt finns det en upplevd osäkerhet med ekonomin och farhågor om verkligen intresset från samhället håller i sig – som gör att lantbrukarna är lite återhållsamma och bygger buffertar. Hur vi skapar ett tryggt klimat för investeringar är en nyckelfråga för framtiden.

Landshypotek Bank kommer att göra sitt för att möjliggöra att lantbruksföretagare bygger långsiktigt hållbara företag – och vågar satsa för framtiden.

